NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Správa o ekonomike SR

jún 2016

Vydavateľ:
© Národná banka Slovenska

Adresa:
Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava

Kontakt:
02/5787 2146

http://www.nbs.sk

Prerokované Bankovou radou NBS
28. jún 2016.

Všetky práva vyhradené.
Reprodukovanie na vzdelávacie a nekomerčné
účely je povolené s uvedením zdroja.

ISSN 1339-9608 (elektronická verzia)

Obsah

1 ZHRNUTIE 5

2 HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT 6

3 TRH PRÁCE 11
3.1 Mzdy, produktivita práce 11
3.2 Zamestnanosť, nezamestnanosť 13

4 CENOVÝ VÝVOJ 15

ZOZNAM TABULIEK

Tab. 1 Vývoj HDP podľa použitia 6
Tab. 2 Vývoj miezd a produktivity práce 11
Tab. 3 Vývoj jednotlivých zložiek inflácie 15

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1 Príspevky k medzištvrťročnému rastu HDP 6
Graf 2 Príspevky k medziročnému rastu HDP 6
Graf 3 Príspevky sektorov k medziročnému rastu fixných investícií 7
Graf 4 Príspevky aktív k medziročnému rastu fixných investícií 7
Graf 5 Príspevky skupín odvetví k medziročnému rastu fixných investícií 7
Graf 6 Vývoj sektorových investícií vzhľadom k predkrízovému obdobiu 8
Graf 7 Porovnanie investícií s ich dlhodobo udržateľným trendom 8
Graf 8 Kumulatívny rast zdrojov z trhu práce a spotreby domácností 8
Graf 9 Zvyšovanie miery úspor v súvislosti s plánovaním veľkých nákupov 9
Graf 10 Rozdelenie medziročného prírastku disponibilného príjmu domácností 9
Graf 11 Využitie nižších cien energií na spotrebu a úspory domácností 9
Graf 12 Oblasti zvýšenej kúpyschopnosti sektora domácností 9
Graf 13 Príspevky odvetví k medzištvrťročnému rastu HDP 10
Graf 14 Príspevky odvetví k medziročnému rastu HDP 10
Graf 15 Štruktúra vývozu v metodike ESA 10 10
Graf 16 Štruktúra dovozu v metodike ESA 10 10
Graf 17 Vývoj odmien a ostatných zložiek mzdy 12
Graf 18 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie a voľné pracovné miesta 12
Graf 19 Vývoj nákladov práce v ekonomike 12
Graf 20 Faktory determinujúce rast miezd 13
Graf 21 Vývoj miezd a produktivity práce 13
Graf 22 Príspevky odvetví k medzištvrťročnému rastu zamestnanosti 13
Graf 23 Podiel zamestnancov s kratším úväzkom a priemerná dĺžka pracovného týždňa 14
Graf 24 Príspevky jednotlivých zložiek k celkovej medziročnej inflácii 15
Graf 25 Vývoj jednotlivých zložiek inflácie 15

Použité skratky

b. c.	bežné ceny
CPI	Consumer Price Index – index spotrebiteľských cien
EA	Euro Area – eurozóna
ECB	Európska centrálna banka
EIA	Energy Information Administration
EK	Európska komisia
EMU	Economic and Monetary Union – Hospodárska a menová únia
EONIA	Euro OverNight Index Average – referenčná sadzba pre skutočne realizované jednodňové obchody v eurách
ESA 95	European System of Accounts 1995 – európsky systém národných a regionálnych účtov
EÚ	Európska únia
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate – medzibanková referenčná sadzba v rámci EMU
Fed	Federal Reserve System – centrálna banka USA
FNM	Fond národného majetku
HDP	hrubý domáci produkt
HICP	Harmonised Index of Consumer Prices – harmonizovaný index spotrebiteľských cien
HMÚ	Hospodárska a menová únia
HND	hrubý národný dôchodok
HNDD	hrubý národný disponibilný dôchodok
i. n.	inde neuvedené
IPP	index priemyselnej produkcie
MF SR	Ministerstvo financií SR
MMF	Medzinárodný menový fond
NARKS	Národná asociácia realitných kancelárií Slovenska
NBS	Národná banka Slovenska
NCB	National Central Bank – národná centrálna banka
NISD	neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam
p. a.	per annum – za rok
p. b.	percentuálne body
PFI	peňažné finančné inštitúcie
PMI	Purchasing Managers´Indexes – index nákupných manažérov
PPI	Producer Price Index – index cien priemyselných výrobcov
PZI	priame zahraničné investície
q-q	Quarter-on-Quarter – zmena oproti predchádzajúcemu štvrťroku
ROMR	rovnaké obdobie minulého roka
s. c.	stále ceny
s. o.	sezónne očistené
ŠÚ SR	Štatistický úrad SR
ULC	Unit Labour Costs – jednotkové náklady práce
UoZ	uchádzači o zamestnanie
ÚPSVR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
VZPS	výberové zisťovanie pracovných síl
Y-Y	Year-on-Year – zmena oproti minulému roku
ZFS	začiatočná fixácia sadzby

Použité symboly v tabuľkách:

. – Údaj ešte nie je k dispozícii.
- – Údaj sa nevyskytoval / neexistujúci údaj.
(p) – Predbežný údaj.

1 Zhrnutie

V 1. štvrťroku 2016 slovenská ekonomika vzrástla medzištvrťročne o 0,8 % (1,0 % v predchádzajúcom štvrťroku). Za spomalením ekonomického rastu bol výrazne nižší rast investícií po odznení eurofondového impulzu. Spolu so spotrebou sú však naďalej hlavným zdrojom ekonomického rastu.

Na trhu práce napriek miernemu spomaleniu ekonomickej aktivity pokračoval priaznivý vývoj. Zamestnanosť v 1. štvrťroku medziročne vzrástla o 2,2 % (2,0 % vo 4. štvrťroku 2015). Počet zamestnaných sa zvýšil najmä vo verejnom sektore, v súkromnom sektore sa zmiernil. Výrazne klesla nezamestnanosť, čo bolo podporené aj vyšším počtom osôb na aktivačných prácach a nárastom počtu zamestnaných občanov SR v zahraničí. Medziročný rast miezd spomalil. Mzdy rástli slabšie v súkromnom sektore, naopak vo verejnom sektore zrýchlili.

V 1. štvrťroku pokračoval medziročný pokles cien (-0,5 %) najmä vplyvom poklesu cien energií a prehlbujúceho sa poklesu cien spracovaných potravín. Zrýchlil sa medziročný rast cien služieb.

2 Hrubý domáci produkt

Slovenská ekonomika v 1. štvrťroku 2016 vzrástla o 0,8 % medzištvrťročne. V medziročnom porovnaní spomalila na 3,4 % zo 4,3 % koncom minulého roka (sezónne neočistené údaje), stále však patrí medzi najrýchlejšie rastúce ekonomiky EÚ (6. miesto).

Príčinou spomalenia ekonomického rastu bolo všeobecne očakávané výrazné oslabenie investičnej aktivity v dôsledku odznenia nárazového čerpania eurofondov. Nakoľko čistý export pôsobil negatívne, zdrojom ekonomického rastu zostala zastabilizovaná spotreba a v tomto štvrťroku aj výraznejší rast zásob.

Graf 1 Príspevky k medzištvrťročnému rastu HDP (p. b., s. c.)

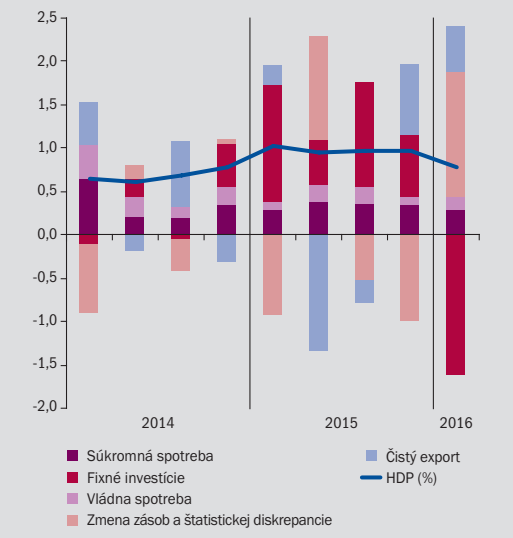

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 2 Príspevky k medziročnému rastu HDP (p. b., s. c.)

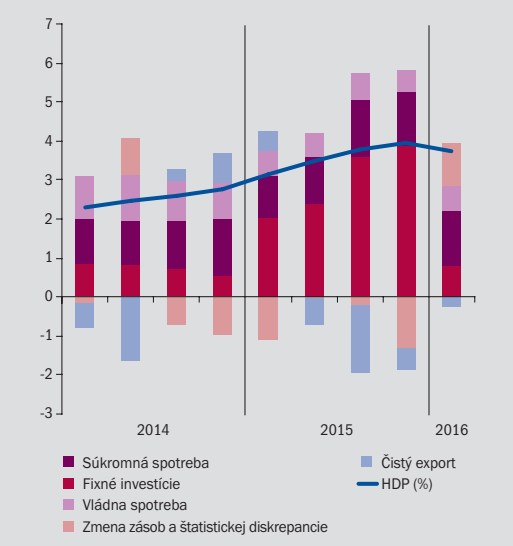

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Nárast stavu zásob sčasti kompenzoval nižšie investície. Koncom minulého roka to bolo opačne, stav zásob poklesol súčasne s vysokým rastom investícií. Mohlo ísť o časovo odlišné zaznamenanie eurofondových investícií medzi spotrebnou a produkčnou stránkou HDP. Okrem toho sa vo vývoji zásob pravdepodobne odrazili zmeny

Tab. 1 Vývoj HDP podľa použitia (zmena oproti rovnakému obdobiu minulého roka v %, s. c.)

	2015					2016
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q	Rok	1. Q
Hrubý domáci produkt	2,9	3,4	3,7	4,3	**3,6**	3,4
Konečná spotreba domácností a neziskových inštitúcií	1,5	2,3	2,8	2,8	**2,4**	2,5
Konečná spotreba verejnej správy	1,8	3,6	5,2	3,2	**3,4**	3,1
Tvorba hrubého fixného kapitálu	6,7	9,5	17,3	19,4	**14,0**	1,5
Vývoz výrobkov a služieb	5,4	6,1	7,3	9,1	**7,0**	0,2
Dovoz výrobkov a služieb	5,2	7,3	9,9	10,5	**8,2**	0,4

Zdroj: ŠÚ SR.

v zahraničnom dopyte. Jeho pokles začiatkom tohto roka mohol navýšiť zásoby nevyvezeného tovaru, zatiaľ čo rastúci zahraničný dopyt koncom minulého roka zo zásob odčerpával.

Výraznejšie ako zahraničný dopyt však ekonomikou pohli investície. Kým vo 4. štvrťroku 2015 vzrástli o 3 %, začiatkom tohto roka poklesli o 6,7 % medzištvrťročne. Investičnú aktivitu utlmila predovšetkým verejná správa. Jej investície poklesli o 23 % medzištvrťročne, čo po výpadku eurofondov nepredstavuje úplnú korekciu predchádzajúcich úspešných štvrťrokov (rast o 25 % v 3. štvrťroku a o ďalších 8 % vo 4. štvrťroku 2015). Národné účtovníctvo pravdepodobne aj začiatkom tohto roka zaevidovalo dobiehanie eurofondových investícií z predchádzajúceho programového obdobia. Verejné investície hodnoteného štvrťroka stále presahujú svoju predkrízovú úroveň o 80 %, čo je viac ako v prvej polovici roka 2015 (koncom roka 2015 ju presahovali o 125 %).

Súkromné investície medzištvrťročne poklesli o 0,9 % (po raste o 1,4 % v predchádzajúcom štvrťroku). Výraznejšiemu zníženiu súkromných investícií zabránili investície bývajúcich vlastníkov (imputovaná časť so štvrtinovým podielom na objeme investícií), ďalej doprava a energetika.

Napriek korekcii investícií v 1. štvrťroku sa ich objem neprepadol až pod svoju predkrízovú úroveň a naďalej sa nachádza v pásme udržateľného trendu investícií. Celkové investície hodnoteného štvrťroka sa udržali 2,3 % nad kvartálnym priemerom roka 2008 (koncom roka 2015 ho presahoval o takmer 10 %).

Graf 4 Príspevky aktív k medziročnému rastu fixných investícií (p. b., b. c.)

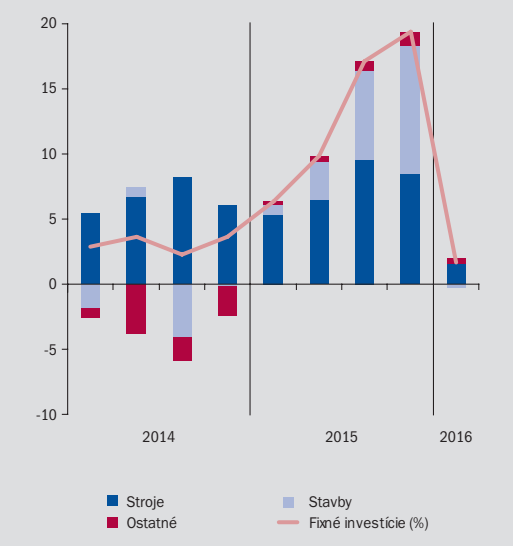

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 3 Príspevky sektorov k medziročnému rastu fixných investícií (p. b., b. c.)

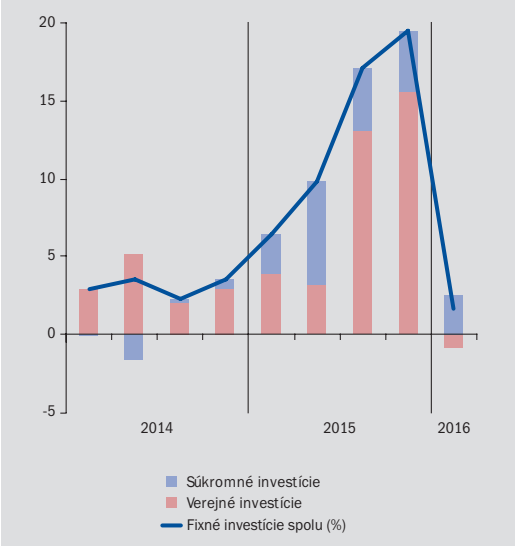

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 5 Príspevky skupín odvetví k medziročnému rastu fixných investícií (p. b., b. c.)

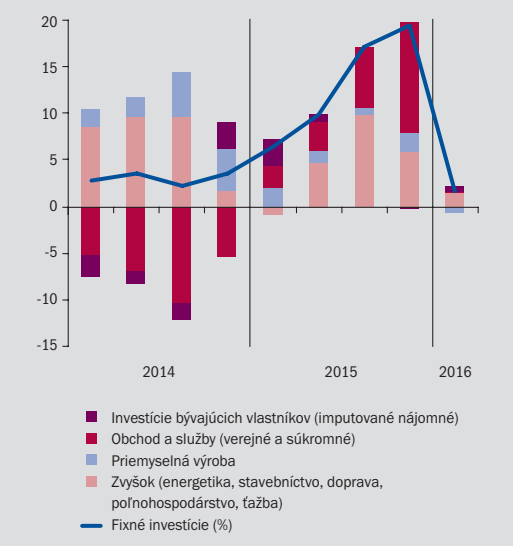

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 6 Vývoj sektorových investícií vzhľadom k predkrízovému obdobiu (2008 = 100, s. c.)

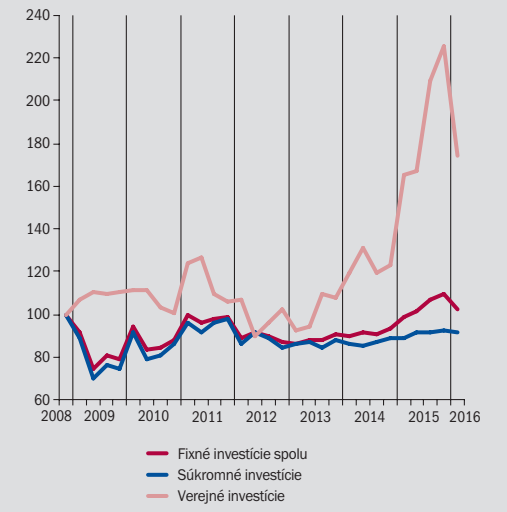

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Udržateľný trend ilustruje objem fixných investícií, aký by sa dal predpokladať vzhľadom k objemu HDP. Jeho horná hranica je určená dlhodobým (25 %) a dolná hranica pokrízovým (22 %) podielom investícií na objeme HDP. Tvorba investícií sa nachádza v udržateľnom pásme od polovice roka 2015, kedy zaúčinkovali EÚ fondy a sčasti aj oživenie na trhu podnikových úverov. Aj po odznení masívneho eurofondového impulzu sa v pásme udržala.

Verejná spotreba v 1. štvrťroku vzrástla o 0,8 % (0,6 % vo 4. štvrťroku 2015) a predbehla rast súkromnej spotreby. K rastu verejnej spotreby prispeli najmä naturálne sociálne transfery vo forme naturálnych sociálnych dávok a produkcie, ktorú verejná správa nakúpila od trhových výrobcov (školstvo, zdravotníctvo).

Súkromná spotreba vzrástla o 0,6 % medzištvrťročne (rovnako ako koncom minulého roka). Okolo tejto dynamiky osciluje už 1,5 roka. Domácnosti doposiaľ nezrýchlili tempo rastu spotreby, hoci zdroje plynúce z trhu práce na to vytvárajú dostatočný priestor už dlhšiu dobu. Rast mzdového objemu potvrdzujú mesačné údaje ŠÚ SR aj štatistiky Sociálnej poisťovne. Do disponibilného dôchodku sektora domácností sa však výraznejší rast mzdového objemu nepremietol v plnom rozsahu (účet disponibilného dôchodku zaevidoval nižší rast mzdového objemu), preto sa tvorba disponibilných príjmov v 1. štvrťroku 2016 oslabila.

Graf 7 Porovnanie investícií s ich dlhodobo udržateľným trendom (priemer za 4. Q v mil. EUR, s. c.)

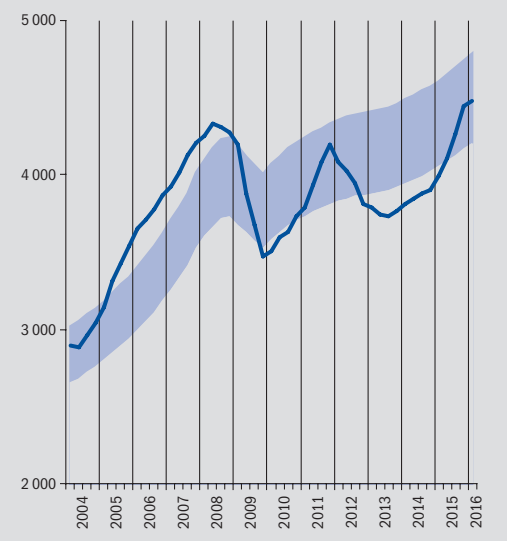

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 8 Kumulatívny rast zdrojov z trhu práce a spotreby domácností (2012 = 100, b. c.)

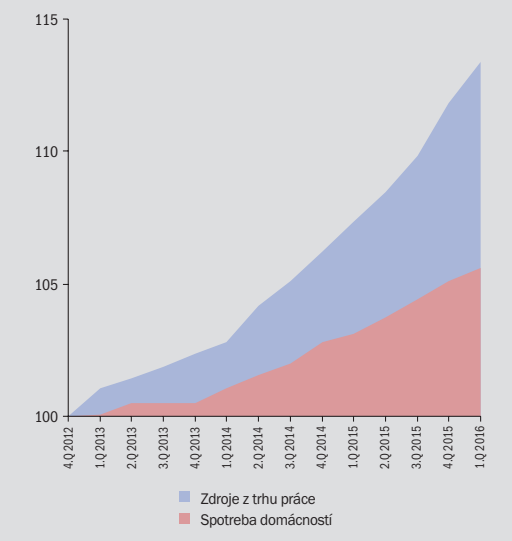

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 9 Zvyšovanie miery úspor v súvislosti s plánovaním veľkých nákupov

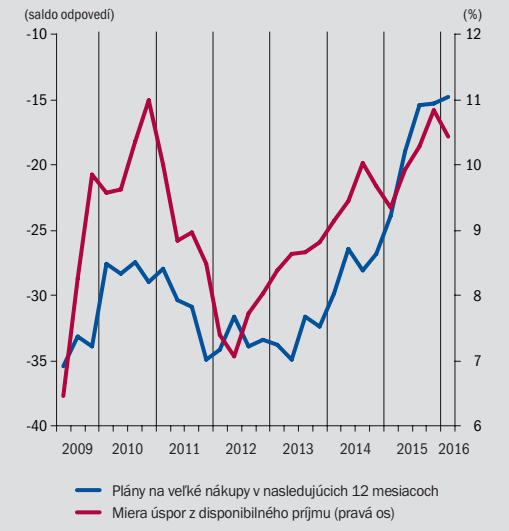

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 11 Využitie nižších cien energií na spotrebu a úspory domácností (3. Q 2014 = 100, s. c.)

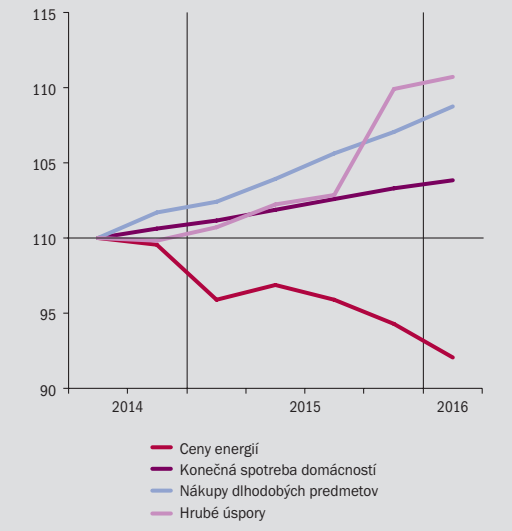

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 10 Rozdelenie medziročného prírastku disponibilného príjmu domácností (p. b., s. c., sezónne neočistené)

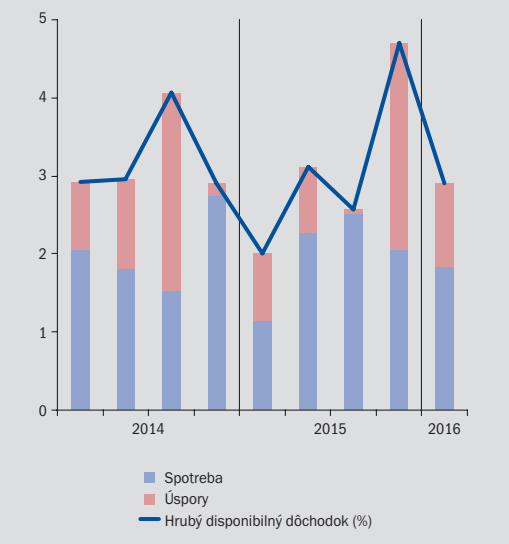

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 12 Oblasti zvýšenej kúpyschopnosti sektora domácností (3. Q 2014 = 100, s. c.)

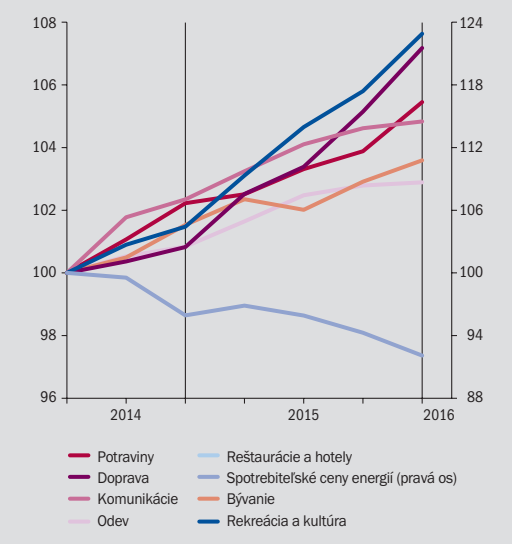

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Zdroje v bežných cenách v národnom účtovníctve teda nevytvárali významnú bázu pre zrýchlenie spotreby. Rast reálnej spotreby vyplynul z výraznejšieho poklesu spotrebiteľských cien. Zvýšená kúpyschopnosť domácností z titulu nižších cien energií sa za ostatného 1,5 roka najviac prejavila rastom výdavkov na rekreáciu, kultúru a dopravu. V rámci výdavkov na dopravu to mohli byť najmä výdavky na kúpu automobilov, čo spolu s ostatnými dlhodobými predmetmi viedlo k značnému predstihu nákupov dlhodobých predmetov pred celkovou spotrebou. Úspory z nižších cien energií už dlhšiu dobu smerovali do obnovy dlhodobých predmetov. Domácnosti viac míňali aj na potraviny, komunikácie, bývanie a odev (tempom

Graf 13 Príspevky odvetví k medzištvrťročnému rastu HDP (p. b., s. c.)

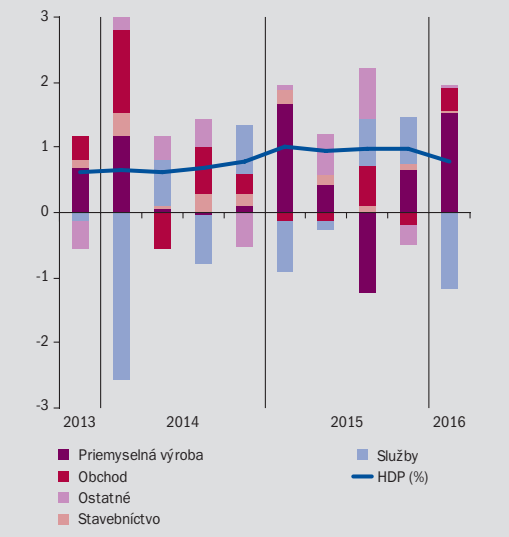

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 15 Štruktúra vývozu v metodike ESA 10 (príspevky k medzištvrťročnej zmene v p. b., s. c.)

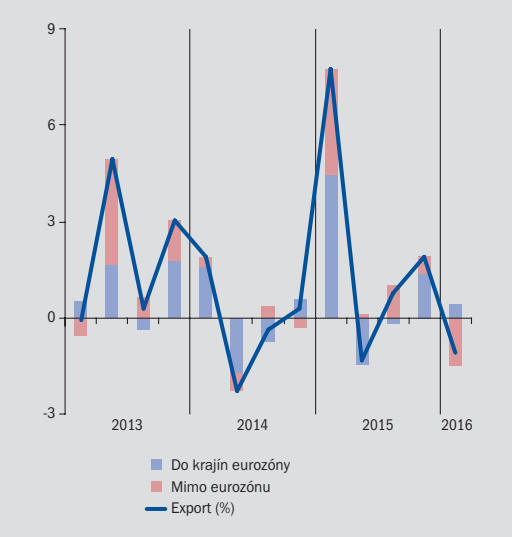

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 14 Príspevky odvetví k medziročnému rastu HDP (p. b., s. c.)

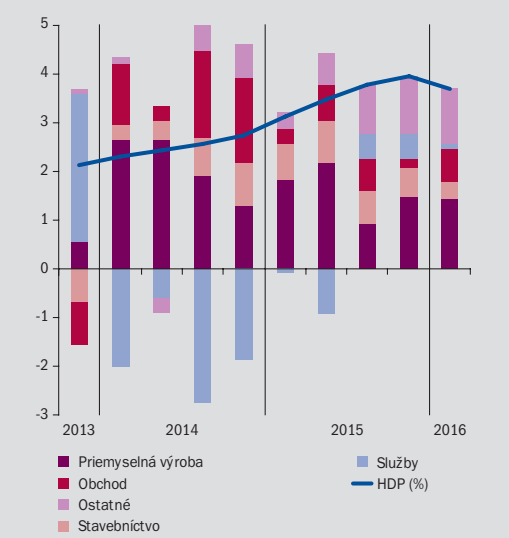

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 16 Štruktúra dovozu v metodike ESA 10 (príspevky k medzištvrťročnej zmene v p. b., s. c.)

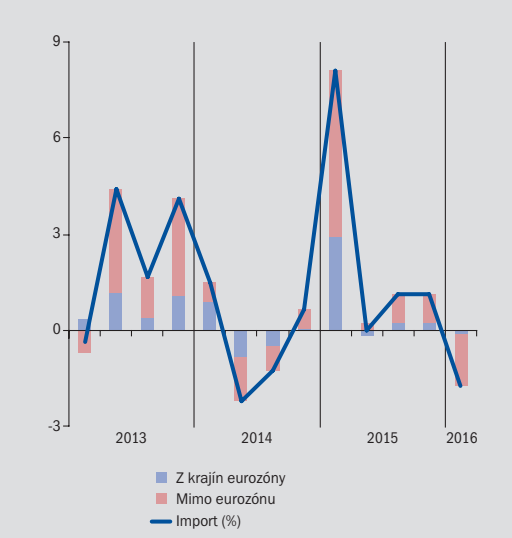

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

rastu zaostali výdavky na nápoje, nábytok, zdravie a vzdelávanie).

Import sa v 1. štvrťroku znížil o 1,7 % medzištvrťročne, čo je v súlade s významným poklesom investičného dopytu domácej ekonomiky. Čistý export mal už druhý štvrťrok po sebe kladný príspevok k medzištvrťročnému rastu ekonomiky.

3 TRH PRÁCE

3.1 MZDY, PRODUKTIVITA PRÁCE

V 1. štvrťroku pokračoval rast zamestnanosti, aj keď v súkromnom sektore sa oproti koncu roka zmiernil. Nezamestnanosť klesla výrazne, čo podporili faktory ako aktivačné práce, či zamestnanosť občanov SR v zahraničí. Oproti koncu roka pracovné vyťaženie zamestnancov kleslo, čo sa prejavilo v zmiernení rastu priemernej mzdy.

Priemerná mzda v 1. štvrťroku spomalila svoj medziročný rast na 3,3 % (4,1 % vo 4. štvrťroku). Vývoj bol pritom divergentný z hľadiska súkromného a verejného sektora. Zatiaľ čo súkromný sektor zaznamenal spomalenie medziročného rastu miezd zo 4 % na 2,5 %, vo verejnom sektore mzdy zrýchlili až na 6,6 %. V súkromnom sektore došlo k spomaleniu odmien, ale aj základných miezd. Môže byť za tým výrazná aktivita spojená okrem iného aj s dočerpávaním eurofondov koncom minulého roka, ktorá sa v 1. štvrťroku zmiernila. Tým sa mohli zmierniť odmeny, ale aj nadčasy, čo dokumentuje skrátenie priemernej dĺžky pracovného týždňa vo väčšine odvetví súkromného sektora. Vo verejnom sektore bol vývoj podporený zvýšením platových taríf zdravotníckych pracovníkov a pravidelným zvyšovaním platov lekárov. V dôsledku toho vzrástli platy v zdravotníctve o 7,1 %. Avšak aj v oblasti verejnej administratívy bol rast platov výrazný a dosiahol 9,1 %.

Z hľadiska odvetví súkromného sektora spomalili najmä obchod, služby a stavebníctvo. V priemysle naopak rast miezd mierne zrýchlil zo 4,2 % na 5 %. Môže to byť ovplyvnené aj tým, že práve v priemysle zamestnávatelia vo vyššej miere hovoria o nedostatku vhodných zamestnancov, čo potvrdzuje aj štruktúra uchádzačov a voľných pracovných miest v evidencii UPSVAR podľa typu povolania. Na trhu sú pomerne žiadaní operátori a montéri strojov a zariadení. Na druhej strane pri iných typoch povolaní je dostupnej pracovnej sily relatívne viac. V stavebníctve síce priemerná mzda začiatkom roka výrazne spomalila, ale na druhej strane výraznejšie vzrástla zamestnanosť.

Zároveň je zrejmé, že priemernú mzdu pribrzdil najmä vývoj v menších podnikoch, ktoré sú v štvrťročnej štatistike komplexnejšie pokryté v porovnaní s mesačnou štatistikou. Mesačná priemerná mzda za vybrané odvetvia súkrom-

Tab. 2 Vývoj miezd a produktivity práce (zmena oproti rovnakému obdobiu minulého roka v %)

	2015					2016
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q	Rok	1. Q
Priemerná mzda (headline)	2,2	2,3	2,9	4,1	**2,9**	3,3
Inflácia CPI	-0,4	-0,1	-0,3	-0,5	**-0,3**	-0,5
Reálna priemerná mzda (headline)	2,6	2,4	3,2	4,6	**3,2**	3,8
Priemerná mzda (ESA 2010)	1,8	2,2	2,2	4,0	**2,6**	2,6
Kompenzácie na zamestnanca (ESA 2010)	1,9	1,5	2,1	3,9	**2,4**	2,8
Produktivita práce (neinflačné mzdy), nominálna	0,7	0,8	1,0	2,1	**1,2**	0,7
Produktivita práce (neinflačné mzdy), reálna	1,1	1,1	1,3	2,2	**1,4**	1,1
Produktivita práce ESA 2010, nominálna	0,8	1,0	1,2	2,2	**1,3**	0,8
Produktivita práce ESA 2010, reálna	1,2	1,3	1,5	2,3	**1,6**	1,2

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.
Poznámky: Priemerná mzda (headline) na základe štatistického výkazníctva ŠÚ SR. Reálna priemerná mzda vypočítaná na základe inflácie CPI. Produktivita práce (neinflačné mzdy) vypočítaná ako podiel reálneho HDP a zamestnanosti v metodike štatistického výkazníctva ŠÚ SR. Produktivita práce ESA 2010 vypočítaná ako podiel reálneho HDP a zamestnanosti v metodike ESA 2010.

ného sektora pritom indikovala možný medziročný rast za 1. štvrťrok až tempom 5,4 %. Avšak kvartálne mzdy za celú ekonomiku boli ovplyvnené medziročným poklesom mzdy za menšie podniky do 20 zamestnancov až o 3,8 %. Priemerná mzda v organizáciách nad 20 zamestnancov v kvartálnej metodike vzrástla až o 4,9 %. Pomerne výrazný rast miezd indikovali počas prvého štvrťroka aj sociálne odvody na zamestnanca, ktoré rástli medziročným tempom približne 5,5 %[1].

Graf 17 Vývoj odmien a ostatných zložiek mzdy (medziročný rast v %, príspevky v p. b.)

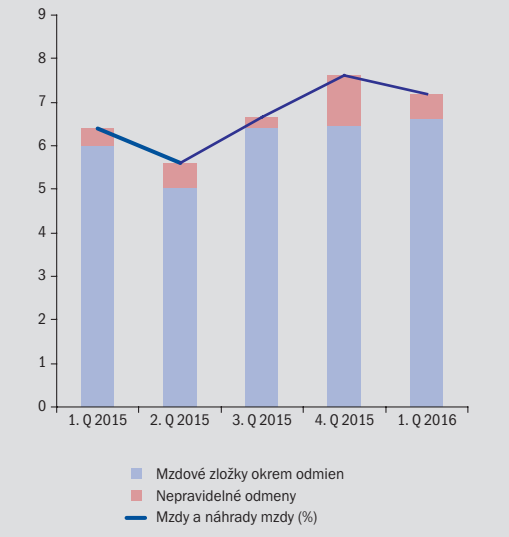

Zdroj: ŠÚ SR.
Poznámka: Štatistiky za podniky s 20 a viac zamestnancami (verejná správa a finančné sprostredkovanie bez ohľadu na počet zamestnancov).

Mzdový vývoj naďalej dosahuje výraznejšiu dynamiku v porovnaní s produktivitou práce, čo platilo aj v období predošlých dvoch rokov. Z dlhodobého hľadiska objem kompenzácií za posledných 20 rokov zatiaľ vzrástol v podobnej miere ako objem vytvoreného HDP. Ak by relatívne rýchlejšie tempo rastu kompenzácií pokračovalo aj v nasledujúcich rokoch, môže sa postupne vytvárať tlak na zvyšovanie cien, pretože zamestnávatelia nebudú môcť dlhodobo akceptovať klesajúce ziskové marže. Z pohľadu na jednotlivé determinanty mzdového vývoja vyplýva, že medziročný rast miezd je momentálne podporovaný najmä rastúcim dopytom po pracovnej sile a súvisiacim pociťovaným nedostatkom zamestnancov. Mierne pozitívne vplýva aj kladný rast produktivity práce, resp. ziskovosti (analýza pri zahrnutí ziskovosti na zamestnanca namiesto produktivity práce pripisuje ziskovosti príspevok podobného rozsahu v porovnaní s produktivitou práce).

Graf 18 Štruktúra uchádzačov o zamestnanie a voľné pracovné miesta (počet osôb/miest)

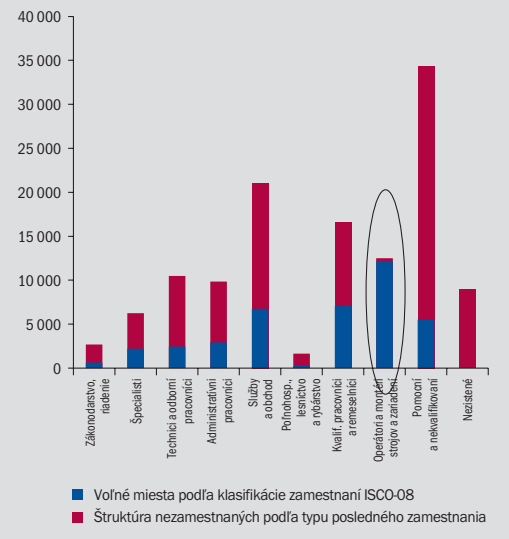

Zdroj: ÚPSVR.

Graf 19 Vývoj nákladov práce v ekonomike (1995 = 100)

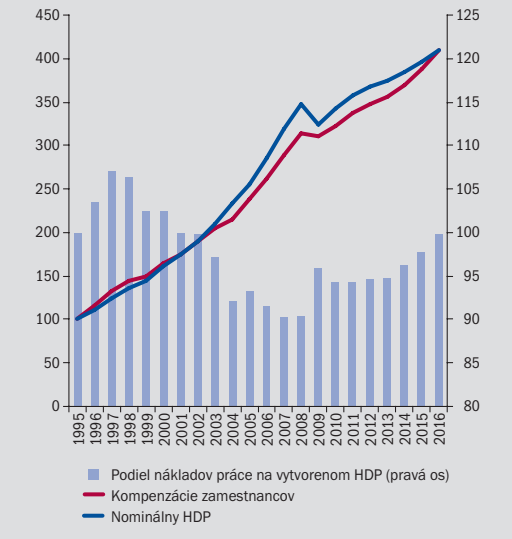

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.
Poznámka: Rok 2016 je prognóza NBS P2Q-2016.

1 *Zdroj: Výpočty NBS, údaje Sociálnej poisťovne a ŠÚ SR.*

Graf 20 Faktory determinujúce rast miezd (medziročný rast v %, príspevky v p. b.)

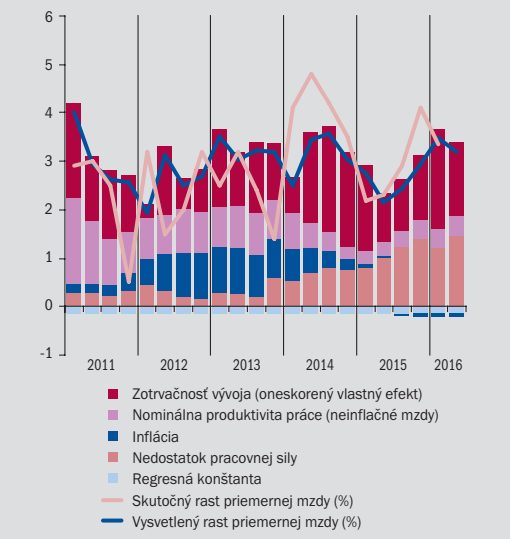

Zdroj: Výpočty NBS na základe regresnej analýzy.
Poznámky: Transformácie použitých premenných: 4-kvartálny kĺzavý priemer rastu produktivity práce, 4-kvartálny kĺzavý priemer inflácie CPI z obdobia pred tromi štvrťrokmi. Nedostatok zamestnancov na základe konjunkturálnych prieskumov Európskej komisie, odvetvia prevážené vývojom zamestnanosti. Produktivita a CPI za 2.štvrťrok na základe P2Q-2016.

Graf 21 Vývoj miezd a produktivity práce

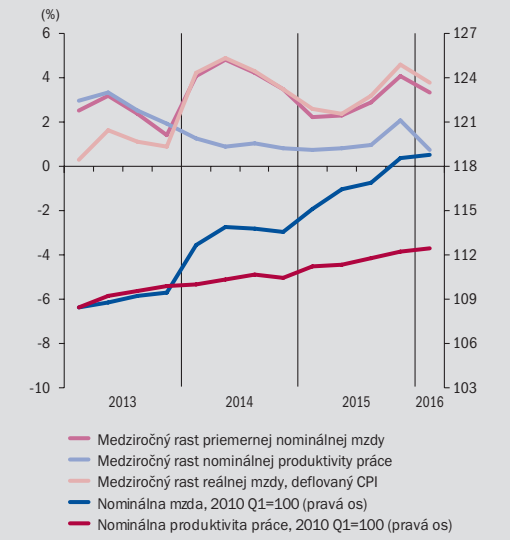

Zdroj: ŠÚ SR.
Poznámka: Mzdy zo štatistického výkazníctva ŠÚ SR. Nominálna produktivita práce vypočítaná na základe zamestnanosti podľa štatistického výkazníctva ŠÚ SR. Bázické indexy na základe sezónne očistených dát.

3.2 ZAMESTNANOSŤ, NEZAMESTNANOSŤ

Zamestnanosť v 1. štvrťroku vzrástla medzištvrťročne o 0,53 % (vo 4. štvrťroku o 0,49 %). Medziročné tempo rastu dosahuje úroveň 2,2 %. Pri pohľade na súkromný sektor je však badateľné spomalenie oproti koncu minulého roka. Pomalším tempom rástla zamestnanosť najmä v obchodných činnostiach a len nepatrne v priemysle. Naopak, rýchlejším tempom oproti predošlému štvrťroku pribúdalo zamestnaných osôb v službách a stavebníctve. Stavebníctvo už rastie tretí štvrťrok za sebou po dlhšom pokrízovom období poklesu, resp. stagnácie. Vo verejnom sektore a súvisiacich činnostiach vzrástla zamestnanosť pomerne výrazne, a to o 1 %, resp. takmer 5 tisíc osôb. Podporovalo ju dotované zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov v samosprávach, ako aj nárast počtu zamestnaných v zdravotníctve. Na základe očakávaní zamestnávateľov z konjunkturálnych prieskumov a ďalších mesačných ukazovateľov možno očakávať pokračovanie kladnej dynamiky zamestnanosti v najbližšom období.

V rámci nárastu zamestnanosti dominoval kladný príspevok vývoja počtu zamestnancov, ale rovnakým tempom (0,5 % medzištvrťročne) rás-

Graf 22 Príspevky odvetví k medzištvrťročnému rastu zamestnanosti (p. b.)

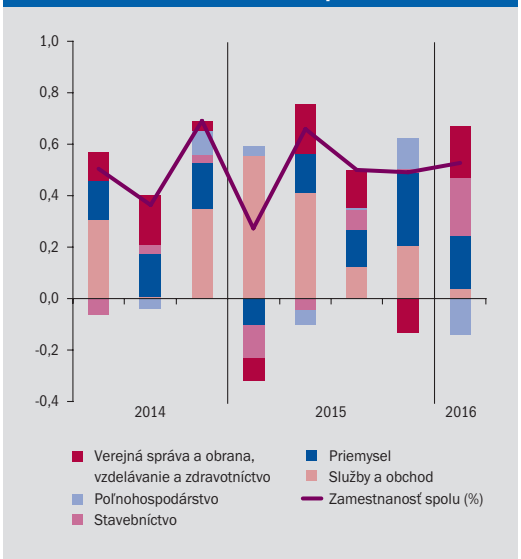

Zdroj: ŠÚ SR.

Graf 23 Podiel zamestnancov s kratším úväzkom a priemerná dĺžka pracovného týždňa (%, hodiny na osobu a týždeň)

Zdroj: ŠÚ SR a Eurostat.

tol aj počet samozamestnávateľov. V poslednom období tak nepokračuje predošlý klesajúci trend ich počtu.

V ekonomike pokračoval trend klesajúceho počtu odpracovaných hodín na osobu, resp. skracujúceho sa pracovného týždňa. Počet odpracovaných hodín po koncoročnom prírastku klesol medzištvrťročne o 0,1 %. Najvýraznejšie k tomu prispel vývoj v obchode a službách, ako aj vo verejnom sektore. Negatívne sa tento ukazovateľ vyvíjal aj v priemysle a stavebníctve. Pokles počtu odpracovaných hodín na osobu možno pripísať rastúcemu počtu osôb zamestnaných na skrátený úväzok. Navyše v 1. štvrťroku tohto roka boli pravdepodobne pracovné sily menej vyťažené z hľadiska nadčasov ako počas minulého štvrťroka, čo sa prejavilo aj v tempe vyplatených miezd. Napriek tomu sa za posledné štvrťroky zvýrazňoval príspevok pozícii na plný pracovný čas a na trvalý pracovný pomer k rastu celkovej zamestnanosti[2], ktorý sa teda vo významnej miere opiera aj o štandardné pracovné miesta.

Počet nezamestnaných podľa VZPS v 1. štvrťroku zaznamenal výrazný medzištvrťročný pokles (6,4 %, resp. približne 19 tis. osôb). V dôsledku toho miera nezamestnanosti po sezónnom očistení klesla medzištvrťročne z 10,8 % na 10,1 %. Dôvodov väčšieho poklesu ako by naznačoval uvedený nárast počtu zamestnaných bolo niekoľko. Jednak pokračoval nárast počtu zamestnaných v zahraničí, ktoré sa neprejavuje v zamestnanosti podľa domáceho konceptu ESA (uvedené vyššie). Navyše došlo k zvýšeniu počtu osôb na aktivačných prácach – tieto rovnako nevstupujú do zamestnanosti v metodike ESA. Hlavne aktivačné práce môžu byť v čase volatilné, preto nie je vylúčená korekcia späť v ďalšom období. Doteraz výrazne rastúci trend participácie na trhu práce sa v 1. štvrťroku zmiernil, avšak prípadné obnovenie jej rastu by tiež mohlo zmierniť pokles nezamestnanosti.

Miera nezamestnanosti z celkového počtu uchádzačov na základe metodiky ÚPSVR poklesla v 1. štvrťroku o 0,77 percentuálneho bodu na 11,73 %. Sezónne neočistená evidovaná miera nezamestnanosti dosiahla v priemere 10,12 %, pričom medziročne klesla o 2,1 percentuálneho bodu.

2 *Rozdelenie zamestnanosti z hľadiska trvania pracovného pomeru a typu úväzku je k dispozícii len po 4. štvrťrok 2015.*

4 Cenový vývoj

Ceny v 1. štvrťroku 2016 zaznamenali medziročný pokles o 0,5 % (vo 4. štvrťroku klesli ceny rovnako o 0,5 %). V rámci štruktúry inflácie HICP pokračujúce prehĺbenie medziročného poklesu zaznamenali ceny spracovaných potravín. Dynamika cien nespracovaných potravín spomalila a v 1. štvrťroku už ceny medziročne klesali. Na druhej strane ceny služieb dosiahli zrýchlenie dynamiky a ceny energií spomalili medziročný pokles.

Záporná dynamika celkovej cenovej hladiny pretrváva deviaty štvrťrok. K zápornej inflácii naďalej prispievajú najmä externé faktory vo forme cien energetických a potravinárskych komodít. Záporný príspevok negatívnej dynamiky cien energií sa v 1. štvrťroku mierne zmenšil. Napriek tomu ceny energií najväčšou mierou prispievajú k medziročnému poklesu celkovej cenovej hladiny na Slovensku. Prispelo aj prehĺbenie medziročného poklesu cien spracovaných potravín, kde sa premietol vplyv cien komodít pohybujúcich sa pri úrovniach dlhoročných miním. K pokračujúcemu poklesu cien prispelo aj administratívny zásah v podobe zníženia DPH na vybrané druhy cien spracovaných a nespracovaných potravín. Zrýchlenie dynamiky cien služieb

Graf 24 Príspevky jednotlivých zložiek k celkovej medziročnej inflácii (p. b.)

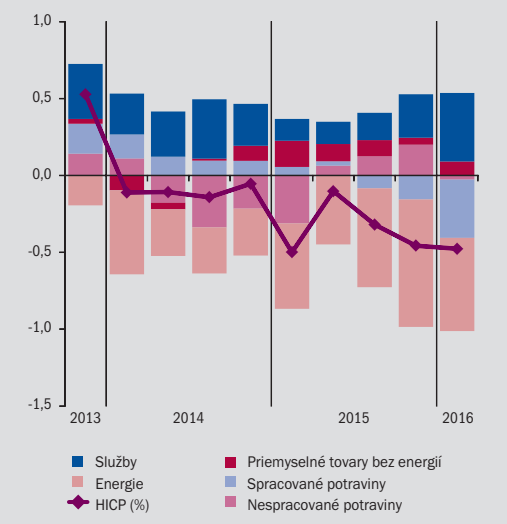

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Graf 25 Vývoj jednotlivých zložiek inflácie (medziročný rast v %)

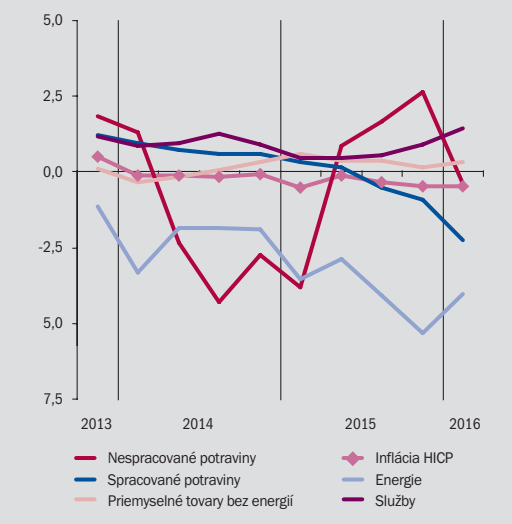

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

Tab. 3 Vývoj jednotlivých zložiek inflácie (zmena oproti rovnakému obdobiu minulého roka v %)

	2015					2016
	1. Q	2. Q	3. Q	4. Q	Rok	1. Q
Inflácia HICP	-0,5	-0,1	-0,3	-0,5	**-0,3**	-0,5
Nespracované potraviny	-3,8	0,9	1,6	2,6	**0,3**	-0,4
Spracované potraviny	0,3	0,2	-0,5	-0,9	**-0,2**	-2,2
Priemyselné tovary bez energií	0,6	0,4	0,4	0,2	**0,4**	0,3
Energie	-3,5	-2,9	-4,1	-5,3	**-3,9**	-4,0
Služby	0,5	0,5	0,6	0,9	**0,6**	1,4

Zdroj: ŠÚ SR a výpočty NBS.

(a nárast pozitívneho príspevku) bolo výsledkom najmä odznenia nižších cien v železničnej doprave. Uvedený faktor výrazne pôsobil na ich relatívne nižšiu dynamiku do 4. štvrťroka 2015.

S prihliadnutím na pozitívny vývoj trhu práce je medziročný rast cien služieb naďalej nízky. Sekundárne efekty ponukového šoku cien energií tak pravdepodobne naďalej tlmia silnejší rast cien. Ceny priemyselných tovarov bez energií ovplyvnené zápornou dynamikou importných cien pokračujú len v miernom raste.